

Náhrada nemajetkové újmy pozůstalých poškozených

Omšenie 18.-19. 3. 2019
Justičná akadémia SR
JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.

1

Co nás čeká?

- Obecně o náhradě nemajetkové újmy
- Kritéria pro stanovení přiměřené náhrady nemajetkové újmy a procesní postup při jejím přiznávání
- Nemajetková újma v případě některých nedbalostních trestných činů.
- Nemajetková újma v případě některých úmyslných trestných činů.

2

- Nemajetkovou újmou se rozumí újma na jiných právech poškozeného odlišná od majetkové škody.
- Nemajetková újma poškozeného se odčiní přiměřeným zadostiučiněním v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečně a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy (§ 2951 odst. 2 NOZ), ovšem v rámci adhezního řízení musí být vždy vyjádřena v penězích (§ 43 odst. 3 TR), a na návrh poškozeného i v cizí měně (§ 228 odst. 3 TR).
- Odůvodňují-li to zvláštní okolnosti, za nichž škůdce způsobil újmu porušením důležité právní povinnosti z hrubé nedbalosti, anebo způsobil újmu úmyslně, nahradí škůdce nemajetkovou újmou každému, kdo způsobenou újmu důvodně pociťuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit (§ 2971 NOZ)

3

- Odčinění nemajetkové újmy může také spočívat:
 - ❖ v poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti (§ 13 OZ)
 - ❖ v odčinění duševních útrap při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví (§ 2959 NOZ)
 - ❖ v přiměřeném zadostiučinění za poškození nebo ohrožení práva nekalou soutěží (§2988 NOZ)

4

- Újma může poškozenému vzniknout především v případě trestných činů, jejichž znakem není škoda na majetku, ale újma na jiných právech např.:
 - ❖ neoprávněné nakládání s osobními údaji - § 180 TZ
 - ❖ poškození cizích práv - § 181 TZ
 - ❖ porušení tajemství dopravovaných zpráv - § 182 TZ
 - ❖ pomluvy - § 184 TZ
 - ❖ porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, zejména nekalé soutěže - § 248 odst. 1 TZ
 - ❖ křivé obvinění - § 345 TZ
 - ❖ znásilnění - § 185 TZ
 - ❖ těžké ublížení na zdraví z nedbalosti - §145 TZ

5

- Je nutno striktně rozlišovat, **zda** jde o nárok na náhradu újmy způsobené přímo poškozenému, kterému bylo ublíženo na zdraví (§ 2958 NOZ), což v případě usmrcení je vyloučené, **nebo** nárok na odčinění duševních útrap manžela, rodiče, dítěte nebo jiné blízké osoby, které jim byly způsobeny smrtí nebo zvlášť závažným ublížením na zdraví příbuzného, osoby blízké (§ 2959 NOZ)
- Výše odškodnění pro pozůstalé je zpravidla nižší, než když je odškodňován primárně poškozený na zdraví

6

Rozhodnutí řešící důležité otázky pro soudní praxi

- Kritéria pro stanovení relativní náhrady nemajetkové újmy

1) Okolnosti na straně poškozeného

- a) intenzita vztahu poškozeného se zemřelým
- b) věk zemřelého a poškozeného
- c) hmotná závislost poškozeného na zemřelém
- d) případné poskytnutí jiné satisfakce

2) Okolnosti na straně pachatele

- a) postoj pachatele (lítost, náhrada škody, omluva)
- b) dopad události do duševní sféry pachatele
- c) majetkové poměry pachatele
- d) míra zavinění ev. spoluzavinění zemřelého

Nález ÚS ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. **I. ÚS 2844/14**

7

Vadný postup lékařů zapříčinil smrt 15-letého syna a bratra -přiznáno matce 1 mil. Kč a sestře 600 000 Kč.

- Okolnost nutnou též zohlednit na straně pachatele při stanovení náhrady škody (nemajetkové újmy), zejména u trestných činů, kde pachatel z nedbalosti zavinil smrtelný následek je při stanovení náhrady škody dbát na to, aby tato uložená povinnost neměla pro pachatele doživotní „likvidační“ následky, tj. znemožňovala mu vést snesitelný a lidsky důstojný život

Nález ÚS ze dne 30.3.2012, sp. zn. **III. ÚS 2954/11**, podobně

Nález ÚS ze dne 9.8.2016, sp. zn. **I. ÚS 3456/15**

8

- Rozsudek NS ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. **25 Cdo 894/2018**, ve kterém se Nejvyšší soud věnoval otázce určení výše náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké. Jak dovedl, je třeba zohlednit okolnosti jak na straně pozůstalého, tak i na straně škůdce. Nedbalostní způsobení smrti – vadný postup lékařů při porodu a novorozенец zemřel.
- „**Na straně pozůstalého** je významná zejména intenzita jeho vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, případná existenční závislost na zemřelém a případná jiná satisfakce (jako např. omluva, správné postihy škůdce či jeho trestní odsouzení), která obvykle není sama o sobě dostačující, její poskytnutí však může mít vliv na snížení peněžitého zadostiučinění. Zohlednit lze rovněž, byl-li pozůstalý očitým svědkem škodní události, byl-li s jejími následky bezprostředně konfrontován či jakým způsobem se o nich dozvěděl.
- **Kritéria odvozená od osoby škůdce** jsou především jeho postoj ke škodní události, dopad události do jeho duševní sféry, forma a míra zavinění a v omezeném rozsahu i majetkové poměry škůdce, které jsou významné pouze z hlediska toho, aby výše náhrady pro něj nepřetavovala likvidační důsledek.
- Požadavek srovnání výše náhrad přiznaných v některých případech zásahů do práva na čest, důstojnost, popřípadě soukromí veřejně známých osob ze strany informačních médií a v případech jiných zásahů do osobnostních práv nelze mechanicky vykládat tak, že by náhrada za usmrcení osoby blízké měla být vždy vyšší než náhrada za zásah do jiných osobnostních práv.
- **Za základní částku náhrady**, modifikovatelnou s užitím zákonných a judikaturou dovozených hledisek, lze považovat v případě nejbližších osob (manžel, rodiče, děti) dvacetinásobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného“ (v 3. ¼ leti 2018 – cca 31 500 Kč – 20 x = cca 630 000 Kč, v 3. ¼ leti 2017 – cca 29 000 Kč – 20 x = cca 580 000 Kč).

- Výši nemajetkové újmy nejspolehlivěji vyčíslí znalec z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, specializace - stanovení nemateriální újmy na zdraví – aktuálně v ČR je 92 znalců s touto specializací – ale týká se především bolestného a ztížení společenského uplatnění - § 2958 NOZ a k tomu je na www.nsouid.cz i Metodika (lidský život je oceněn na 10 274 400 Kč – 100% vyřazení ze všech sfér společenského zapojení – rok 2014).
- K orientačnímu stanovení výše nemajetkové újmy slouží i www.datanu.cz, kde jsou informace ze soudních rozhodnutí ohledně této problematiky a kalkulačka k orientačnímu výpočtu výše ztížení společenského uplatnění

Náhrada škody a nemajetkové újmy

- Podle § 228 odst. 1 TŘ soud uloží obžalovanému, aby poškozenému nahradil majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu v penězích ...
- Přiznanou reparaci je nutno snížit o částky kryté vyplaceným pojištěním, o částky které již obžalovaný dobrovolně zaplatil, či o částky a věci zajištěné ve prospěch poškozeného (§ 47TŘ).
- Nárok na náhradu nemajetkové újmy lze v případě nedbalostního způsobení škody snížit, pokud poškozený spoluzavinil vznik nároku (§ 2918 NOZ)
- Právo na náhradu nemajetkové újmy se promlčuje, ovšem soud nárok nepřizná jen pokud dlužník promlčení namítnul. I přes námítku promlčení lze nárok přiznat, ovšem jen pokud by se jednalo o zjevné zneužití práva.

11

- Pokud nejsou uváděny ve spise údaje o bydlišti, doručovací adrese, místě výkonu zaměstnání poškozeného /§ 55 odst. 1 písm. c) TŘ/, pro nezaměnitelnost osoby postačuje ve výroku podle §228 odst. 1 TŘ uvést jméno, příjmení poškozeného, datum a místo narození (4 identifikátory), ale je ve výroku vhodné doplnit, že nárok lze splnit k rukám zmocněnce (pokud jej poškozený má), kterého je třeba ve výroku plně identifikovat.
- Pokud je totožnost poškozeného zcela utajena (§ 55 odst. 2 TŘ), je rozhodnutí v adhezním řízení fakticky vyloučeno – exekuční titul není vykonatelný
- Pokud je na majetek poškozeného prohlášen konkurs, obžalovanému je namístež uložit povinnost plnit insolvenčnímu správci, který musí být náležitě identifikován včetně uvedení jeho funkce.

12

- Nárok poškozeného musí být popsán rovněž zcela jednoznačně včetně uvedení zda jde o náhradu majetkové škody, nemajetkové újmy či vydání bezdůvodného obohacení. Při kombinaci škody a újmy je třeba samostatně určit, jakou částku je obviněný povinen zaplatit na majetkové škodě a jakou na náhradě nemajetkové újmy. Výroky o těchto samostatných nárocích jsou oddělitelnými výroky (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2013, sp. zn. **8 Tdo 46/2013**). U bezdůvodného obohacení musí být jednoznačně specifikován a identifikován předmět (např. u automobilu VIN, jiné věci výrobní číslo apod.), který má být vydán, ale může jednat též o peněžní částku v libovolné měně. Pokud by bezdůvodné obohacení spočívalo v poskytnutí služby, má poškozený právo na náhradu její obvyklé ceny (§ 2999 NOZ).

13

Příklady rozhodnutí zabývajících se
přiznáním nemajetkové újmy v
případě nedbalostních i úmyslných
trestných činů

14

Nedbalostní trestné činy

15

- **Stanovení výše náhrady nemajetkové újmy za nedbalostní usmrcení blízké osoby – rozsudek NS ze dne 12.4.2016, sp. zn. 4Tdo 1402/2015-97 – vývoj praxe směřuje k vyšším částkám a individualizaci částek podle okolností konkrétního případu** (rozhodnutí v 02/2018 nebylo schváleno k publikaci do Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu)

Duševní útrapy spojené s prožíváním usmrcení blízké osoby je pro účely stanovení výše náhrady třeba posuzovat primárně z pohledu obvyklého (průměrného) člověka a snížení či zvýšení lze odvinout pouze od okolností, jež jsou řádně doloženy a prokázány poškozeným. V souladu s principem proporcionality při zohlednění obdobných posuzovaných případů je základní rozpětí výše náhrady pro skupinu citově nejbližší spjatých osob (rodiče, manželé, děti) v typově neutrálních případech mezi 240 – 500 tis. Kč (návaznost na § 2959 NOZ)

– při předjíždění nepřiměřenou rychlostí v oblasti zákazu předjíždění způsobil pachatel dopravní nehodu při níž došlo k usmrcení řidičky, matky nezletilé dítěte (7 let), které utrpělo lehká poranění. Matka samoživitelka, otec od narození o dítě nejeví zájem, dítě se dostalo do rodiny strýce – přiznána náhrada nemajetkové újmy 700 000 Kč.

(původně podle „starého“ OZ § 444 odst. 3 byly stanoveny konkrétní částky 240 tis. Kč u rodičů, manželů, dětí a 175 tis. Kč u sourozenců)

16

- **7 Tdo 450/2015-36**, ze dne 29.4.2015 - přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 2 miliony a 1 milion Kč pozůstalým dvou zemělých cyklistů (roč. 1944 a 1973), které srazil a usmrtil řidič motorového vozidla jedoucí pod vlivem alkoholu, nedovolenou rychlostí a s vozidlem bez technické způsobilosti
- jedna poškozená přišla o manžela a o jedinou dceru, druhá poškozená o jediného rodiče a o nevlastní sestru
- **6 Tdo 1421/2015**, ze dne 18.5.2016 – řidič dodávky nedal přednost v jízdě motocyklistovi, který na následky zranění zemřel – přiznána náhrada nemajetkové újmy manželce a dceři po 500 000 Kč, nezl. vnukům po 300 000 Kč, zeťovi 200 000 Kč (přitom bylo zohledněno, že od pojišťovny pozůstalí obdrželi již – manželka 500 000 Kč, dcera 350 000 Kč, nezl. vnuci po 100 000 Kč, zeť 50 000 Kč). U zetě vyhodnoceny nadstandardní vztahy se zesnulým srovnatelné s pokrevními – osoba blízká a žili ve společné domácnosti.
- **4 Tdo 1295/2016**, ze dne 23.11.2016 – obžalovaný se dvěma spolujezdcí po požití alkoholických nápojů cca 0,8 ‰ ujížděl policejní hlídce, nezvládl řízení, havaroval a oba spolujezdcí zemřeli – přiznána náhrada nemajetkové újmy rodičům a sourozencům po 500 000 Kč, prarodičům po 100 000 Kč i se zohledněním, že každé z rodin již zaplatil po 150 000 Kč.

Usmrcení z nedbalosti § 143 TZ

17

- **OS Ústí nad Labem 5 T 228/2013**, ze dne 6.8.2014 – intoxikovaná obžalovaná způsobila dopravní nehodu, neposkytla nezl. dítěti pomoc – matce nezl. dítěte (11 let – jediný syn) přiznána náhrada nemajetkové újmy 3 000 000 Kč
- **KS Ostrava – pobočka v Olomouci 68 To 309/2015**, ze dne 18.11.2015 – přiznána náhrada nemajetkové újmy pozůstalému manželovi 750 000 Kč, neboť byl přímým svědkem dopravní nehody
- **OS Ostrava 2 T 37/2015**, ze dne 15.6.2015 – srážka vozidla jedoucího nad povolenou rychlost s podnapilým chodcem a jeho usmrcení – přiznána náhrada nemajetkové újmy pozůstalým poškozeným – manželce a synům po 400 000 Kč, jeho rodičům po 325 000 Kč a bratrovi 287 500 Kč.

Usmrcení z nedbalosti § 143 TZ

18

- **7 Tdo 1389/2016**, ze dne 14.12.2016 - přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 1 mil. Kč poškozenému nezl. synovi (7 let), kterého i s jeho matkou srazil při jízdě na bicyklech pachatel řídící dodávku, kdy byl unaven a ne v dobrém zdravotním stavu, v horku, zřejmě při řízení usnul a v přímém směru přešel do protisměru, kde srazil oba cyklisty. Matka poškozeného na místě zemřela a poškozený se léčil v nemocnici.
- **OS Pardubice 4 T 174/2015**, ze dne 11.2.2016 – řidič narazil do cyklistů, usmrtil poškozenou matku 43 let a zranil jejího nezl. syna 7 let – přiznána náhrada nemajetkové újmy pošk. nezl. 5 000 000 Kč, jeho staršímu zletilému bratrovi 4 000 000 Kč, matce a sestře oběti po 2 000 000 Kč, synovci a švagrovi oběti po 240 000 Kč.
- **4 Tdo 302/2018**, ze dne 20.6.2018 – řidič dodávky nedal přednost v jízdě po hlavní silnici jedoucímu osobnímu automobilu, ve kterém v důsledku střetu zemřeli manželka řidiče a jejich syn a dcera. Řidič osobního automobilu utrpěl těžká poranění. Rodičům poškozeného řidiče za ztrátu vnoučat přiznáno po 750 000 Kč, bratru zesnulé manželky řidiče 1 000 000 Kč (po zranění odkázán na její péči a své matky) a matce 1 657 047 Kč. Matka požadovala i ztižení společenského uplatnění, což jí nebylo přiznáno – mezi vzniklou újmou na zdraví sekundární oběti a jednáním pachatele není příčinná souvislost. Nebyla přímou účastnicí dopravní nehody a nebylo jí v jejím důsledku ublíženo na zdraví. Újmu na zdraví utrpěla z důvodu, že její duševní utrpení se rozvinulo v duševní onemocnění. K vyvážení takového utrpení by se mohlo přihlídnout v rámci odškodnění na základě náhrady nemajetkové újmy sekundární oběti podle § 2959 NOZ, ale nelze odčinit podle § 2958 NOZ.

Přečin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 TZ a těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1,2 TZ

19

- **4 Tdo 1047/2016**, ze dne 30.8.2016 – obžalovaný pod vlivem alkoholu okolo 2‰ řídil osobní motorové vozidlo a vedle něj na sedadle sedělo nezl. dítě nepřipoutané a bez dětské autosedačky. Nezvládl řízení, dostal smyk, narazil do betonového sloupu el. vedení a nezl. dítě utrpělo smrtelné zranění – poškozené matce přiznána nemajetková újma 5 mil. Kč – NS zrušil výrok o náhradě nemajetkové újmy – nepřiměřeně vysoká náhrada.
- **8 Tdo 179/2017**, ze dne 15.3.2017 – obžalovaný pod vlivem alkoholu 2,37‰ řídil v noci osobní motorové vozidlo mimo obec rychlostí nejméně o 30 km/h více, než je pro ten úsek maximálně povolená rychlost, a zezadu narazil do před ním jedoucího osobního motorového vozidla, jehož nepřipoutaný řidič při nehodě vypadl z vozidla a utrpěl smrtelná zranění – poškozené manželce přiznána nemajetková újma 240 000 Kč a nezletilému dítěti 240 000 Kč (původně přiznáno i výživné nezletilému dítěti, ale odvolací soud jej zrušil).
- **MS Praha 6 To 113/2016**, ze dne 10.5.2016 – obžalovaný jel v obci 79 km/h a srazil automobilem 10-letého chlapce při přebíhání vozovky na přechodu pro chodce (25% spoluvina poškozeného), ten zemřel a rodičům přiznána náhrada nemajetkové újmy, každému po 450 000 Kč.

Usmrcení z nedbalosti § 143 TZ, ohrožení pod vlivem návykové látky §274 TZ

20

- **8 Tdo 190/2017**, ze dne 20.9.2017 – osobním automobilem při překročení maximální povolené rychlosti a nevěnování se řízení obžalovaný narazil zezadu do motocyklistu a způsobil mu závažná poranění, v důsledku kterých poškozený zůstal v perzistujícím vegetativním stavu zcela odkázán na odbornou lékařskou pomoc, aniž by poskytl pomoc, z místa nehody ujel – přiznána náhrada nemajetkové újmy poškozenému necelých 15 mil. Kč a pěti příbuzným poškozeného podle jejich vztahů s poškozeným po 240 000 Kč nebo 125 000 Kč
- **KS Plzeň 9 To 136/2016**, ze dne 21.4.2016 – při dopravní nehodě byl usmrcen plod starý 19 týdnů – matce nenarozeného dítěte přiznána náhrada nemajetkové újmy 240 000 Kč, otci nenarozeného dítěte 220 000 Kč.

Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti § 147 TZ

21

- Usnesení velkého senátu trestního kolegia NS ze dne 17.2.2016, sp. zn. **15Tdo 944/2015**
 - řešena možnost nepřihlídnout k porušení důležité povinnosti řidičem motorového vozidla (poněkud výraznější překročení povolené rychlosti o 32-44 km/hod.) za situace, kdy bylo výrazné spoluzavinění poškozeného (nedání přednosti v jízdě při vyjíždění z vedlejší silnice)
 - došlo ke srážce a usmrcení poškozeného, původně posouzeno jako trestný čin usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1, 2 TZ
 - nelze již využít tzv. materiální korektiv podle bývalého § 88 odst. 1 tr. zák. z r.1961
 - porušení důležité povinnosti musí být podstatnou a dostatečně významnou příčinou následku v podobě újmy na zdraví nebo životě
 - není-li zde taková příčinná souvislost, např. v důsledku výrazného spoluzavinění poškozeného, nekvalifikuje se trestný čin jako spáchaný porušením důležité povinnosti, ale jen podle základní skutkové podstaty (v daném případě podle § 143 odst. 1 TZ)
 - velký senát TK NS zrušil rozhodnutí soudů nižších stupňů a přikázal nové projednání a rozhodnutí věci (poškození byli s nároky na náhradu nemajetkové újmy odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních)

Porušení důležité povinnosti § 143 nebo § 147 TZ

22

Pokud by řidič jedoucí po hlavní silnici v extrémní míře překročil nejvyšší povolenou rychlost a tím znemožnil řidiči jedoucímu po vedlejší silnici dát mu řádně přednost (nestihne mu ji dát), zavinění dopravní nehody je na řidiči jedoucím po hlavní silnici.

Pokud ovšem řidič jedoucí po hlavní silnici „jen“ výrazněji překročí nejvyšší povolenou rychlost a tím má jeho jednání podstatný význam na vzniku dopravní nehody, ač se na ni podílí řidič jedoucí po vedlejší silnici nedáním přednosti v jízdě, je namísto vyslovit trestní odpovědnost řidiče jedoucího po hlavní silnici, ale jen na úrovni základní skutkové podstaty trestného činu (§ 143, § 147 TZ)

23

Úmyslné trestné činy

24

- **7 Tdo 176/2018**, ze dne 11.7.2018 – své vedoucí přimíchávala po dobu cca 2 let do nápojů projímadlo v důsledku čehož ta trpěla závažnými zdravotními potížemi, které vedly ke ztrátě pracovní výkonnosti, nezvládnání péče o rodinu, což vedlo i k psychickým potížím, změně osobnosti, ztrátu schopnosti vykonávat zaměstnání na vedoucí pozici a hrozily i další somatické zdravotní komplikace – přiznána náhrada nemajetkové újmy 1 014 351 Kč.

Těžké ublížení na zdraví § 145 odst. 1
TZ

25

- **VS Olomouc 6 To 99/2015**, ze dne 21. 1. 2016 – obžalovaný přepadl 45-letou ženu a oloupil – poškozená utrpěla PSP a přiznána jí nemajetková újma 250 000 Kč.
- **MS Praha 4 T 14/2014** – loupež v rodinném domě – přiznána náhrada nemajetkové újmy poškozenému muži 50000 Kč a jeho manželce 75 000 Kč.
- **OS Liberec 5 T 205/2012**, ze dne 2.12.2014 – loupež v bytě poškozené seniorky – přiznána náhrada nemajetkové újmy 30 000 Kč.

Loupež § 173 TZ

26

- **6 Tdo 1349/2016**, ze dne 25.10.2016 – obžalovaný (funkcionář městské policie) v průběhu 8 let vydíral poškozenou, že pokud jej opustí, zabije její příbuzné, zničí ji; na závěr žalovaného období několik měsíců jí vyhrožoval fyzickým násilím, usmrcením, rozesláním jejích intimních fotek do zaměstnání, společenským zdiskreditováním; po dobu cca půl roku rozesílal intimní fotografie poškozené a šířil o ní nepravdivé hanlivé informace na různé emailové adresy kolegům do jejího zaměstnání, obchodním partnerům jejího zaměstnavatele, na pracoviště jejích příbuzných, založil facebookový profil pod jménem poškozené a do profilové fotky dal její intimní fotografii - poškozené přiznána mimo jiných náhrad škod i náhrada nemajetkové újmy 200 000 Kč.

Vydírání § 175 TZ, nebezpečné vyhrožování § 353 TZ,
porušení tajemství listin a jiných dokumentů § 183 TZ,
pomluva §184 TZ

27

- **8 Tdo 478/2017**, ze dne 22.6.2017 – sexuální zneužívání dvou vlastních nezletilých dcer, včetně soulože s nimi po dobu několika roků – přiznána nemajetková újma každé z nich 360 000 Kč.
- **7 Tdo 1415/2016**, ze dne 8.12.2016 – sexuální zneužívání nevlastní nezletilé dcery včetně soulože s ní po dobu několik roků – přiznána nemajetková újma 400 000 Kč.
- **4 Tdo 482/2016**, ze dne 12.5.2016 – sexuální zneužívání nevlastní dcery, včetně soulože s ní po dobu několika roků – přiznána nemajetková újma 300 000 Kč.
- **6 Tdo 347/2014**, ze dne 30.7.2014 – ve dvou případech na poškozené nezletilé dívce, která přišla na návštěvu, prováděl sexuální praktiky srovnatelné se souloží – přiznána nemajetková újma 100 000 Kč.
- **7 Tdo 576/2014**, ze dne 13.5.2014 – sexuálně zneužíval nevlastní dceru, včetně soulože s ní po dobu několika roků – přiznána náhrada nemajetkové újmy 500 000 Kč.
- **8 Tdo 46/2013**, ze dne 19.6.2016 - obžalování úderem přivedli poškozenou do stavu částečné ztráty vědomí a pod záminkou poskytnutí pomoci ji odvezli na odlehlé místo a tam ji jeden z nich držel a druhý znásilnil – přiznána nemajetkové újma 500 000 Kč.

Zločin znásilnění § 185 TZ

28

- **VS Praha, soud pro mládež – 1 Tmo 13/2016**, ze dne 30.6.2016 – mladistvý po dobu dvou let v neutěšeném výchovném prostředí pohlavně zneužíval a znásilňoval polorodou sestru (8-10 let) – přiznána nemajetková újma poškozené 10 000 Kč s ohledem na osobní a majetkové poměry mladistvého.

29

- **4 Tdo 170/2017**, ze dne 28.2.2017 – opakované osahávání vlastní nezletilé dcery po dobu cca $\frac{3}{4}$ roku a následné vyhrožování usmrcením pokud to komukoli sdělí – přiznána náhrada nemajetkové újmy 25 000 Kč.

Zločin pohlavního zneužití § 187
TZ, vydírání § 175 TZ

30

- **MS Praha 6 To 357/2016**, ze dne 27.9.2016 – za týrání nezl. dětí ve věku 5 a 9 let matkou - uložena povinnost nahradit nemajetkovou újmu nezl. dětem 50 000 a 60 000 Kč.
- **OS Plzeň-město 3 T 135/2015**, ze dne 29.4.2016 – za týrání nezl. dítěte ve věku 3 let matkou jí byla uložena povinnost nahradit nezl. dítěti nemajetkovou újmu 80 000 Kč.

Zločin týrání svěřené osoby §198

TZ

31

- **OS v Chrudimi 7 T 99/2016**, ze dne 19.7.2016 - obžalovaný týral téměř 2 roky mentálně retardovaného poškozeného – přiznána náhrada nemajetkové újmy 50 000 Kč.
- **KS Ostrava 77 T 7/2014**, ze dne 26.8.2015 – týrání 23-leté ženy, k tomu těžké ublížení na zdraví – přiznána náhrada nemajetkové újmy 100 000 Kč.
- **OS České Budějovice 3 T 165/2015**, ze dne 29.4.2016 – dlouhodobé týrání družky cca 8 let, k tomu těžké ublížení na zdraví, znásilnění – přiznána náhrada nemajetkové újmy 500 000 Kč.
- **5 Tdo 1239/2018**, ze dne 31.10.2018 – několik měsíců fyzicky napadal spolubydlícího až jej napadl takovým způsobem, že na následky poranění v nemocnici zemřel – dceři poškozeného přiznána nemajetková újma 150 000 Kč (vychází z 4 Tdo 1402/2015).

Zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí § 199 TZ

32

- **OS Semily – 2 T 92/2015**, ze dne 7.9.2015 – přiznal náhradu nemajetkové újmy poškozenému 20 000 Kč – psychické důsledky, že zloděj se pohyboval v soukromém prostoru poškozeného a prohlížel si jeho osobní věci.

Přečiny krádeže § 205 TZ a porušování domovní svobody §178 TZ

33

- **4 Tdo 613/2018**, ze dne 20.6.2018 – chronický nositel hepatitidy typu B (nakažlivé lidské nemoci), přesto v období 02/2012 až 05/2015 postupně se třemi partnerkami uskutečňoval nechráněné pohlavní styky, čímž je infikoval a musely se podrobit léčbě – jedné z poškozených přiznána náhrada nemajetkové újmy 30 000 Kč.

Šíření nakažlivé lidské nemoci § 152 odst. 1, 2 písm.c), těžké ublížení na zdraví § 145 odst. 1, písm. g) TZ

34

- **7 Tdo 822/2018**, ze dne 23.8.2018 – podal lživé trestní oznámení a následné vysvětlení na svou účetní, že neoprávněně čerpá z firemních peněz (příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění měsíčně 500 Kč) – přiznána náhrada nemajetkové újmy 42 000 Kč.

35

Křivé obvinění § 345 odst. 2 TZ

- **7 Tdo 996/2018**, ze dne 14.11.2018 – jako soused, šel starší poškozené na její žádost zprovoznit elektrické pojistky a v rámci rozhovoru se dotýkala pro něj citlivého tématu, načež ji urdousil a poté ještě odcizil příruční trezor s nejméně 15 000 Kč – vnučkám poškozené přiznána náhrada nemajetkové újmy po 500 000 Kč (odkaz na 4 Tdo 1402/2015).
- **6 Tdo 1440/2017**, ze dne 21.11.2017 – obžalovaný zavraždil s rozmyslem manželský pár – bratrovi zavražděného přiznána nemajetková újma 250 000 Kč.
- **3 Tdo 1669/2016**, ze dne 18.1.2017 – obžalovaný si za úplatu sjednal společnosti, kterou poté po hádce uškrtil a zardousil – otci poškozené přiznána nemajetková újma 500 000 Kč.

36

- **4 Tdo 999/2016**, ze dne 29.9.2016 – obžalovaný zavraždil s rozmyslem, zvláště surovým způsobem, v úmyslu získat majetkový prospěch – pracovníci pošty a odcizil hotovost tam nalezenou cca 200 000 Kč – pozůstalým manželovi a dvěma dětem byla přiznána nemajetková újma každému 1 240 000 Kč.
- **KS v Hradci Králové 4 T 1/2014**, ze dne 12.2.2014 – zvláště surovým a trýznivým způsobem usmrčený 21-letý muž kamarádem - přiznána náhrada nemajetkové újmy matce 740 000 Kč, otčímovi 440 000 Kč, sestrám ve věku 7, 24 a 26 let každé 375 000 Kč.
- **VS Olomouc 5 To 20/2016**, ze dne 1.6.2016 – dvojnásobná vražda (Kramný) manželky a dcery – pozůstalému otci a dědovi v jedné osobě přiznána nemajetkové újma za každou z obětí po 700 000 Kč.

Vražda § 140 TZ

37

- **VS Praha 8 To 34/2015**, ze dne 29.4.2015 – poškozenou pachatelé zanechali přivázanou v lese u stromu přes noc a ona se obávala, že tam zemře – poškozené přiznána náhrada nemajetkové újmy 1000 000 Kč.
- **VS Praha 8 To 16/2016**, ze dne 23. 3. 2016 – poškozená napadena nožem ve spánku po odsunutí jejího invalidního vozíku a po předchozí rozepři – přiznána náhrada nemajetkové újmy 300 000 Kč.
- **VS Olomouc 4 To 18/2016**, ze dne 10. 5. 2016 – obžalovaný najel úmyslně do skupinky lidí – poškozený 25-letý muž utrpěl zranění, že je ve vegetativním stavu bezvědomí (sociální smrt) – matce poškozeného přiznána nemajetková újma 480 000 Kč.

38

Pokus vraždy § 21/1 TZ, § 140 TZ

- **3 Tdo 646/2016**, ze dne 29.6.2016 – obžalovaný s pomocníkem zavraždili s rozmyslem poškozeného podnikatele několika střelnými ranami – přiznána nemajetková újma bratrovi a sestře po 175 000 Kč, otci 240 000 Kč, matce 240 000 Kč, manželce poškozeného 1 240 000 Kč, nezl. synovi -nasciturovi 240 000 Kč a současně majetková újma – náhrada nákladů na výživu pro pozůstalou manželku 15 096 Kč měsíčně a náhrada nákladů na výživu pro pozůstalého syna 3 765 Kč měsíčně

Vražda § 140 TZ

39

Vysvětlivky

- TZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Tr. zák. – zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon dříve platný
- NOZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- OZ – zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník dříve platný
- Sb. rozh. tr. – Sbírka rozhodnutí trestních
- ... Tdo .../.... – rozhodnutí Nejvyššího soudu, které lze najít na www.nsoud.cz
- ... ÚS .../.... – rozhodnutí Ústavního soudu, které lze najít na <http://nalus.usoud.cz>
- www.datanu.cz – aplikace s databází k nemajetkové újmě

40

- Děkuji za pozornost

- petr.angyalossy@nsoud.cz

- +420541593495